

Scenariusz zajęć z języka polskiego jako obcego z wykorzystaniem metody preparowania/upraszczania tekstu

Tytuł zajęć: Las odkrywa swoje tajemnice

Zajęcia adresowane są do dzieci i młodzieży różnych narodowości z doświadczeniem migracji, z klas IV–VIII szkół podstawowych, których znajomość języka polskiego sytuuje się na poziomie A1/A2. Zajęcia realizowane na podstawie scenariusza są skierowane do uczniów biorących udział w dodatkowych zajęciach grupowych (zaleca się do 10 osób w grupie) lub indywidualnych z języka polskiego odbywających się w szkołach po obowiązkowych lekcjach, a także do uczniów z doświadczeniem migracji uczących się w oddziałach przygotowawczych IV–VI lub VII–VIII (do 25 osób w oddziale). Na realizację zajęć zaplanowano 90 min. Podczas zajęć założono wykorzystanie indywidualnej, grupowej i zbiorowej formy pracy oraz metodę preparowania/upraszczania tekstu, metodę zajęć praktycznych i metodę oglądową.

Kategoria tematyczna: Przyroda wokół mnie: zwierzęta domowe i dzikie, gatunki zwierząt charakterystyczne dla Polski i kraju pochodzenia cudzoziemców.

Cele zajęć

1. Rozwijanie sprawności rozumienia ze słuchu i czytania ze zrozumieniem.
2. Rozwijanie sprawności mówienia na temat otaczającej przyrody.
3. Kształcenie umiejętności konstruowania zdań pytających, układania zdań z rozsypanki wyrazowej.
4. Utrwalanie wybranych zagadnień gramatycznych (liczba pojedyncza i mnoga, rodzaj męski i żeński).

5. Rozwijanie kompetencji leksykalnej (zwierzęta domowe i dzikie, gatunki zwierząt charakterystyczne dla Polski i kraju pochodzenia cudzoziemców).
6. Doskonalenie umiejętności komunikacyjnych: pytanie i uzyskiwanie informacji na temat otaczającej przyrody.
7. Nabywanie wiedzy na temat Puszczy Białowieskiej i jej mieszkańców.

Materiały

Załącznik 1. Dzik z czarnym krzyżem. Spreparowany tekst legendy.

Załącznik 2. Zadania językowe.

Wskazówki metodyczne

Do realizacji zajęć zaplanowano wykorzystanie następujących środków dydaktycznych: mapa Polski, zdjęcia Puszczy Białowieskiej, zdjęcia zwierząt domowych i dzikich, laptop, tablica interaktywna.

Proponowany przebieg zajęć

Wprowadzenie do zajęć

Rozpocznij zajęcia od obejrzenia z uczniami zdjęć przedstawiających Puszcze Białowieską. Możesz do tego wykorzystać laptop i tablicę interaktywną oraz strony: <https://www.national-geographic.pl/artukul/dzien-puszczy-galeria-uzytownikow> lub <https://www.adamlawnik.pl/bialowieski-park-narodowy/>. Wykorzystaj mapę Podlasia: <https://mapa.polskieszlaki.pl/podlasie/> i wskaż na niej obszar, na którym rozciąga się puszcza. Poinformuj uczniów, że na dzisiejszych zajęciach poznają tajemnice Puszczy Białowieskiej.

Zajęcia właściwe

1. Rozdaj uczniom tekst legendy (Załącznik 1). Przeczytaj im legendę. Wyjaśnij niezrozumiałe słowa, szczególnie te wyróżnione kolorem. Zachęć do

ważnego zapoznania się ze słowniczkiem nowych słów znajdującym się pod tekstem legendy.

2. Poproś uczniów o samodzielne przeczytanie legendy. Sprawdź stopień zrozumienia tekstu. W tym celu poproś uczniów o wykonanie ćwiczeń 1, 2, 3 (Załącznik 2).
3. Poinformuj uczniów, że powtórzycie słownictwo z kategorii tematycznej zwierzęta domowe i poznać nazwy zwierząt leśnych (dzikich). Przygotuj zdjęcia przedstawiające zwierzęta domowe (np. kot, pies, koń, krowa, owca, kura, kaczka) i poproś uczniów o podanie prawidłowych nazw zwierząt.
4. Zaproponuj uczniom wykonanie ćwiczenia 4 (Załącznik 2). Następnie pokaż zdjęcia przedstawiające wymienione zwierzęta.
5. Zaproś uczniów do gry „Zwierzęce memory”. Przygotuj karty do gry. Memory powinno zawierać nazwy i zdjęcia zwierząt poznanych na zajęciach, a także inne nazwy i zdjęcia zwierząt występujących w puszczy. Pierwszy raz poprowadź grę tak, aby móc wskazać uczniom prawidłowe nazwy zwierząt i odpowiadające im zdjęcia.
6. Poproś, aby uczniowie w parach wykonali ćwiczenie 5 (Załącznik 2). Jedna osoba wpisuje nazwy zwierząt do kolumny A, druga do kolumny B. Sprawdź prawidłowość wykonania zadania.
7. 5. Zaproś uczniów na wirtualny spacer po Puszczy Białowieskiej. Możesz wykorzystać stronę <http://pttk.bialowieza.pl/info/19/filmy> lub wykonać własną prezentację. Zadaj uczniom pytania, np. *Jakie zwierzęta widzisz? Jak one wyglądają? Czy lubisz np. żubry? Dlaczego? Czy lubisz spacerować po lesie? Jakie zwierzęta żyją/występują w twoim kraju pochodzenia? Jak wyglądają?* itp. Zadbaj, aby wypowiedział się każdy uczeń.
8. Po obejrzeniu filmu/prezentacji zaproś uczniów do zabawy w parach. Jedna osoba pełni rolę przewodnika po puszczy, druga rolę turysty. Turysta podczas wycieczki rozmawia z przewodnikiem. Zadaje mu pytania, a przewodnik odpowiada, np. *Jakie zwierzęta żyją/występują w puszczy? Czy widział pan np. żubra? Jak wygląda np. żubr?*

Zakończenie

1. Zajęcia zakończ zabawą językową. Przygotuj zagadki, których odpowiedzią będą nazwy zwierząt poznanych na zajęciach, np.
Ma okrągłe oczy i świetnie widzi w nocy. (sowa)
Nie ma ręki ani nogi, ale może zakręcić się koło nogi. (wąż)
2. Możesz też zaproponować uczniom zabawę *Jakie to zwierzę?* Jeden uczeń pokazuje wybrane zwierzę za pomocą ruchu ciała, może też wydawać dźwięki charakterystyczne dla pokazywanego zwierzęcia. Grupa odgaduje, co to za zwierzę.
3. Chętnym uczniom zaproponuj wykonanie ćwiczenia 6 (Załącznik 2).

Załączniki

Załącznik 1

Dzik z czarnym krzyżem

(Spreparowany tekst legendy na podstawie: Lippoman, T. (2008). Naznaczony dzik. W: *Legends Podlasia* (s. 77–79). Białystok: Kreator)¹

Chcę Wam opowiedzieć o **dziku** z czarnym **krzyżem**. Pewnej jesieni w **Puszczy Białowieskiej** **polował król** Polski, August III Sas. Do dzisiaj, na **pamiątkę** tego **polowania**, w **Parku Pałacowym** w Białowieży stoi **pomnik**.

Król, który lubił **polowania**, przyjechał do puszczy, aby postrzelać do leśnych zwierząt: **żubrów**, **dzików**, **łosi**, **saren**, **wilków**, **zajęcy**. Była z nim żona, Maria Józefa.

Przed **polowaniem** mieszkaniec puszczy, Lech Bajko, opowiedział **królowi** legendę.

Dawno temu do **Puszczy Białowieskiej** przyjechało czterech **rycerzy**, którzy nosili białe **łaszcze** z czarnymi **krzyżami**. **Rycerze** przyjechali, aby bronić mieszkańców puszczy, ale tak naprawdę **straszyli** ludzi i **niszczyli** ich domy.

Pewnego dnia **rycerze** dowiedzieli się, że w środku puszczy mieszka stara **czarownica**, która nazywa się Ksantypa. Kobieta pomagała ludziom jak lekarz –

¹ Więcej zob. Szamryk, K. K., Szostak-Król, K. (2018). *Podlasie w legendach. Teksty z ćwiczeniami dla obcokrajowców* (s. 50). Białystok: Wydział Filologiczny Uniwersytetu w Białymstoku.

zbierała **zioła** i leczyła nimi chorych. Nie wiadomo dlaczego, ale **rycerze** postanowili ją **zabić**. Poszli więc do jej chatki. Nie patrzyli na **znaki**, które mówiły, aby jej nie szukać: **sójka** leżąca na leśnej drodze, krzyk **puszczyka**, święty **wąż** w złotej koronie. Kiedy byli na miejscu, wyciągnęli **miecze**... I w tym momencie stało się coś dziwnego. **Rycerzom** nie udało się **zabić** kobiety, ponieważ **czarownica** powiedziała magiczne słowa. **Rycerze** zamienili się w cztery **dziki** z czarnymi **krzyżami**. **Królowi** tak spodobała się ta historia, że wyznaczył nagrodę za **zabicie dzika** z czarnym **krzyżem**. Od tej chwili mieszkańcy puszczy zaczęli szukać **dzików** z **krzyżami**. Najstarsi mieszkańcy mówią, że kiedy zginie ostatni **dzik** z **krzyżem**, na ziemię wrócą starzy bogowie. Nie wiadomo, ile jest prawdy w tej legendzie. Ale do dzisiaj w puszczy stoi drewniany **pomnik** Lasowida – starego boga.

Słowniczek nowych wyrazów

dzik	król	Puszcza Białowieska
żubr	rycerz	pomnik
łoś	płaszcz	pamiątka
sarna	miecz	polować – polowanie
wilk	krzyż	strzelać – strzelanie
sójka	znak	zabić – zabicie
puszczyk	czarownica	straszyć – straszenie
wąż	zioła	niszczyć – niszczenie
zając		

Wskazówki metodyczne

Zaproponowany w Załączniku 1 uproszczony tekst legendy można wykorzystać w toku przedmiotowych zajęć z języka polskiego realizowanych w klasach IV–VI, w których uczą się także uczniowie z doświadczeniem migracji. Dotyczy to lekcji języka polskiego, podczas których omawiane są zagadnienia z podstawy programowej języka polskiego w klasach IV–VI dotyczące znajomości treści polskich legend. Polscy uczniowie zapoznają się z oryginalnym tekstem legendy: Lippoman, T. (2008). Naznaczony dzik. W: *Legendy Podlasia*. Białystok. s. 77–79, zaś uczniowie z doświadczeniem migracji z tekstem uproszczonym.

Załącznik 2

Ćwiczenie 1

Zaznacz znakiem X czy to PRAWDA, czy FAŁSZ.

	PRAWDA	FAŁSZ
Dzik, którego szukali mieszkańcy puszczy, miał czarny krzyż.		
Król przyjechał do Puszczy Białowieskiej ze swoją córką.		
Mieszkaniec Puszczy Białowieskiej, który opowiedział królowi legendę, miał na imię Jerzy.		
Stara Ksantypa mieszkała w środku puszczy.		
Czarownica leczyła ludzi i zbierała zioła.		
Rycerze zobaczyli na leśnej drodze zabitego żubra.		
Rycerzom udało się zabić starą Ksantypę.		
Dzisiaj w puszczy stoi drewniany pomnik Lasowida.		

Ćwiczenie 2

Ułóż zdania w odpowiedniej kolejności tak, aby odtworzyć opowieść Lecha Bajko o czterech rycerzach.

1	2	3	4	5	6
c					

Rycerze zamienili się w cztery dziki z czarnymi krzyżami.

Kiedy przybyli do jej chatki, wyciągnęli miecze, aby zabić Ksantypę.

Dawno temu do Polski przyjechało czterech rycerzy.

Czarownica wypowiedziała magiczne słowa.

Rycerze postanowili pojechać do puszczy, żeby zabić Ksantypę.

Pewnego dnia rycerze dowiedzieli się, że w puszczy mieszka stara czarownica – Ksantypa.

Ćwiczenie 3

Uzupełnij zdania wyrazami z ramki w odpowiedniej formie.

rycerz, czarownica, zabić, zioła, miecz

0. W bajkach za zabicie smoka rycerz dostawał pół królestwa i księżniczkę za żonę.

1. przedstawiane są często jako złe, stare kobiety, które zajmują się magią. **2.** to najpopularniejszy rodzaj broni, który wykorzystywali rycerze do obrony w czasie bitwy. **3.** W puszczy można nocą znaleźć magiczne, które leczą wszystkie choroby. **4.** Żli dworzanie chcieli podstępem króla. Na szczęście król przeżył!

Ćwiczenie 4

Wypisz z tekstu legendy wszystkie nazwy zwierząt (także ptaków) i zapisz je w mianowniku liczby pojedynczej i liczby mnogiej.

Mianownik liczby pojedynczej	Mianownik liczby mnogiej
dzik	dziki

Ćwiczenie 5

Wpisz nazwy poznanych na zajęciach zwierząt w części A lub B.

A Nazwy zwierząt w rodzaju żeńskim	B Nazwy zwierząt w rodzaju męskim

Ćwiczenie 6

Przyjrzyj się zdjęciu. Uzupełnij tekst wyrazami z ramki.

Pomnik Lasowida

Fot. Damian Wawreszuk

To jest pomnik, który znajduje się w Stoi na wzgórzu, wśród iglastych Jest wykonany z Przedstawia twarz starego Według legendy, bóg wróci do Puszczy, kiedy zginie ostatni z czarnym

Lasowida	krzyżem	boga	Białowieskiej	Lasowid	puszczy	dzik	drewna	krzaków
----------	---------	------	---------------	---------	---------	------	--------	---------